

## SPIS TREŚCI

|                    |   |
|--------------------|---|
| WPROWADZENIE ..... | 9 |
|--------------------|---|

### CZEŚĆ I

|                                           |    |
|-------------------------------------------|----|
| KULTUROWE ASPEKTY ZMIANY SPOŁECZNEJ ..... | 13 |
|-------------------------------------------|----|

#### ROZDZIAŁ PIERWSZY: KULTUROWE ASPEKTY ZMIANY SPOŁECZNEJ

|                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------|----|
| MIROŚŁAWA MARODY .....                                        | 15 |
| 1. Status pojęcia kultury we współczesnej socjologii .....    | 18 |
| 2. Działania jednostek a struktury społeczne .....            | 25 |
| 3. Procesy wytwarzania i uzgadniania znaczeń .....            | 32 |
| 4. Kulturowe aspekty procesu zmiany społecznej w Polsce ..... | 38 |

#### ROZDZIAŁ DRUGI: BYĆ KOBIETĄ, BYĆ MĘŻCZYZNĄ – CZYLI O PRZEMIANACH TOŻSAMOŚCI ZWIĄZANEJ Z PŁCIĄ WE WSPÓŁCZESNEJ POLSCE

MIROŚŁAWA MARODY

|                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----|
| ANNA GIZA-POLESZCZUK .....                                                        | 44 |
| 1. Założenia metodologiczne .....                                                 | 46 |
| 2. Formowanie tożsamości związanej<br>z płcią w czasach realnego socjalizmu ..... | 47 |
| 2.1. Oficjalny wizerunek kobiety – pracownik i matka .....                        | 48 |
| 2.2. Negocjowanie tożsamości – „dzielna ofiara” i „duże dziecko” ..               | 54 |
| 2.3. Selektywna modernizacja .....                                                | 59 |
| 3. Nowe ramy systemowe i nowe oferty symboliczne .....                            | 62 |
| 3.1. Sukces i osobowość – indywidualizacja kobiety .....                          | 65 |
| 3.2. Odkrywanie kobiecości .....                                                  | 68 |
| 3.3. Powrót Mężczyzny .....                                                       | 70 |
| 4. Między przeszłością a przyszłością .....                                       | 72 |

#### ROZDZIAŁ TRZECI: INSTYTUCJONALNE RAMY NEGOCJACJI SPOŁECZNYCH

|                                       |    |
|---------------------------------------|----|
| MIROŚŁAWA MARODY .....                | 75 |
| 1. Wygrani, przegrani, walczący ..... | 76 |
| 2. Między rynkiem a etatem .....      | 82 |
| 3. Założenia badawcze .....           | 87 |

## CZĘŚĆ II

### PRACA, KARIERA, SUKCES ..... 91

#### ROZDZIAŁ CZWARTY: *PRZETRANSFORMOWAĆ SIĘ NA KOGOŚ INNEGO* – DEFINIOWANIE SYTUACJI PRACY

|                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| MAŁGORZATA SIKORSKA .....                                                                            | 93  |
| 1. Praca – pierwsze skojarzenia .....                                                                | 95  |
| 2. <i>Syndrom bania się o własną posadę</i><br>– praca jako źródło zagrożenia .....                  | 97  |
| 3. <i>Trzeba mieć przyjemność z pracy</i><br>– praca jako źródło samorealizacji .....                | 101 |
| 4. <i>Ja nie chcę być dyrektorem, mnie to w ogóle nie interesuje</i><br>– strategię defensywną ..... | 104 |
| 5. <i>Nie stoję w miejscu</i> – strategię ofensywną .....                                            | 106 |
| 6. Odzyskiwanie utraconego sensu .....                                                               | 108 |

#### ROZDZIAŁ PIĄTY: **KARIERY ZAWODOWE CZTERDZIESTOLATKÓW**

|                                       |     |
|---------------------------------------|-----|
| MARCIN SIŃCZUCH .....                 | 111 |
| 1. Początki kariery zawodowej .....   | 113 |
| 2. Zmiana pracy .....                 | 117 |
| 3. Zmiana systemowa a biografie ..... | 121 |
| 4. Planowanie przyszłości .....       | 123 |
| 5. Przypadek i konieczność .....      | 127 |

#### ROZDZIAŁ SZÓSTY: **JAK ODNIEŚĆ SUKCES I POZOSTAĆ UCZCIWYM**

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| GRZEGORZ MARKOWSKI .....                                                                                               | 130 |
| 1. Sukces jako miernik osiągnięć jednostki .....                                                                       | 130 |
| 2. <i>Sukces zawodowy, proszę pana, można pojmować różnie</i><br>– sposoby definiowania sukcesu .....                  | 136 |
| 2.1. <i>Pieniądże i zadowolenie</i> – definicje sukcesu wśród<br>pracowników firm prywatnych .....                     | 137 |
| 2.2. <i>To, czym jest sukces, to jest indywidualne</i> – definicje<br>sukcesu wśród pracowników firm państwowych ..... | 140 |
| 3. Drogi osiągania sukcesu .....                                                                                       | 143 |
| 4. Uwagi końcowe .....                                                                                                 | 147 |

## CZĘŚĆ III

### PODZIAŁY SPOŁECZNE – W POSZUKIWANIU TOŻSAMOŚCI .... 151

#### ROZDZIAŁ SIÓDMY: **BOGACZE, BIEDACY I ŚREDNIACY**

|                               |     |
|-------------------------------|-----|
| KONSTANTY STRZYCZKOWSKI ..... | 153 |
| 1. Odcienie bogactwa .....    | 156 |

|                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2. Odcienie biedy .....                                                                          | 161 |
| 3. <i>Nie ma ideałów, które gdzieś tam się pojawią<br/>i się wybierze, i będzie raj...</i> ..... | 169 |

## ROZDZIAŁ ÓSMY: UKŁADY ODNIESIENIA PORÓWNAWCZEGO

|                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------|-----|
| MIROSLAWA MARODY .....                                       | 177 |
| 1. Prywatne vs. państwowe .....                              | 178 |
| 2. <i>Mentalność warszawska</i> vs. szacunek dla pracy ..... | 183 |
| 3. Wymiary porównań .....                                    | 188 |

## ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY: *MAM NA IMIĘ ZBYSZEK, JESTEM DOMATOREM* – PODSTAWOWE KOMPONENTY TOŻSAMOŚCI SPOŁECZNYCH

|                                             |     |
|---------------------------------------------|-----|
| IZABELA HAWRYLIK .....                      | 191 |
| 1. Elementy tożsamości jednostkowej .....   | 195 |
| 2. Elementy tożsamości zbiorowej .....      | 201 |
| 3. Społeczne konstruowanie tożsamości ..... | 207 |
| 3.1. Pozycja „klasowa” .....                | 208 |
| 3.2. Przynależność pokoleniowa .....        | 209 |
| 3.3. Pozycja rynkowa .....                  | 211 |
| 4. Uwagi końcowe .....                      | 215 |

## CZĘŚĆ IV

### DYSKURS PUBLICZNY – W POSZUKIWANIU REGUŁ .....

#### ROZDZIAŁ DZIESIĄTY: PAMIĘĆ ZBIOROWA JAKO RAMY DYSKURSU PUBLICZNEGO

|                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| KONSTANTY STRZYCZKOWSKI .....                                                                            | 219 |
| 1. <i>Było spokojniej, było bezpiecznie, było pewniej</i><br>– bezpieczeństwo i komfort psychiczny ..... | 220 |
| 2. <i>Życie jakby było zaprogramowane</i> – pewność i jasność reguł .....                                | 223 |
| 3. <i>Tylko kolory się zmieniły</i> – ciągłość nastawień i mechanizmów ....                              | 230 |
| 4. Uwagi końcowe .....                                                                                   | 232 |

#### ROZDZIAŁ JEDENASTY: *THE SUCCESSFUL CANDIDATE WILL HAVE...* – DEFINIOWANIE ZASOBÓW NA RYNKU PRACY

|                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----|
| GRZEGORZ MARKOWSKI .....                                                      | 235 |
| 1. Idealny pracownik w świetle analizy zawartości<br>ogłoszeń prasowych ..... | 236 |
| 2. Definiowanie zasobów w wypowiedziach<br>młodych profesjonalistów .....     | 244 |
| 3. Uwagi końcowe .....                                                        | 249 |



## ROZDZIAŁ DWUNASTY: GODNOŚĆ URZĘDU, ZAROBKI FACHOWCA

|                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------|-----|
| MIROSŁAWA MARODY .....                                             | 251 |
| 1. Przedmiot i przebieg dyskusji .....                             | 252 |
| 2. Struktura negocjacji .....                                      | 254 |
| 3. „Kulisy” – strategie negocjowania wysokości wynagrodzeń .....   | 256 |
| 4. Sposoby uzasadniania roszczeń finansowych .....                 | 258 |
| 5. Uwagi końcowe .....                                             | 261 |
| Aneks: Spis artykułów, które wykorzystane zostały w analizie ..... | 263 |

## ROZDZIAŁ TRZYNASTY: ELITY POTRZEBNE OD ZARAZ

|                                                      |     |
|------------------------------------------------------|-----|
| CEZARY TRUTKOWSKI .....                              | 264 |
| 1. <i>Sami sobie wybraliśmy</i> .....                | 265 |
| 2. Trudny proces wytworzenia elit politycznych ..... | 270 |
| 3. Uwagi końcowe .....                               | 272 |

## CZEŚĆ V

### SPOŁECZNE NEGOCJOWANIE RZECZYWISTOŚCI

|                                        |     |
|----------------------------------------|-----|
| – W POSZUKIWANIU SPRAWIEDLIWOŚCI ..... | 275 |
|----------------------------------------|-----|

## ROZDZIAŁ CZTERNASTY: WYŁANIANIE SIĘ PORZĄDKU MERYTOKRATYCZNEGO

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| PAWEŁ MORAWSKI .....                                                                | 277 |
| 1. Równość szans życiowych .....                                                    | 278 |
| 2. Zmiany w postulowanym i postrzeganym stosowaniu<br>zasad merytokratycznych ..... | 281 |
| 3. Merytokratyczne zasady wynagradzania<br>a równość szans życiowych .....          | 286 |
| 4. Uwagi końcowe .....                                                              | 288 |

## ROZDZIAŁ PIĘTNASTY: SPOŁECZNE NEGOCJOWANIE RZECZYWISTOŚCI

|                                                 |     |
|-------------------------------------------------|-----|
| MIROSŁAWA MARODY .....                          | 289 |
| 1. Społeczne reprezentacje rzeczywistości ..... | 292 |
| 2. Reguły społecznego funkcjonowania .....      | 298 |
| 3. Społeczne negocjowanie rzeczywistości .....  | 311 |

|                    |     |
|--------------------|-----|
| BIBLIOGRAFIA ..... | 316 |
|--------------------|-----|